

PATVIRTINTA

Klaipėdos Tauralaukio progimnazijos direktoriaus
2025 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. V-71

PRITARTA

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
Švietimo ir sveikatos departamento
Švietimo skyriaus vedėjo
2025 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. ŠV1-153

KLAIPĖDOS TAURALAUKIO PROGIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos Tauralaukio progimnazija (toliau – įstaiga) yra Klaipėdos miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga, veikianti adresu Senvagės g. 4, 6, 92340 Klaipėda. Telefonas +37065740102, elektroninio pašto adresas info@tauralaukiomokykla.lt, interneto svetainės adresas <https://tauralaukiomokykla.lt/>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 291792710.

2. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si). Įstaigoje vaikų ugdymo(si) procesas suvokiamas ir modeliuojamas kaip nedaloma visuma, akcentuojant kiekvieno vaiko unikalumą, jo vidinių galių augimą ir individualias šių galių skirtybes. Ugdytojai sudaro sąlygas plėtotis prigimtiniams galiams, pripažįsta ir gerbia skirtybes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleisti vaikų unikalumui bei individualumui. Kiekvienas vaikas aktyviai domisi ir ugdosi, daugelį dalykų atranda savaime, sau priimtinu būdu ir laiku, nuolatos ieško veiklų ir iššūkių, padedančių tobulėti. Įstaigos ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – programa) grindžiama konstruktyvistine teorija. Vienas iš svarbiausių konstruktyviojo mokymosi tikslų – įgytų žinių, gebėjimų ir įgūdžių taikymas naujoje situacijoje. Ugdymo proceso metu akcentuojama aktyvi besimokančiojo (vaiko) funkcija. Mokytojas taip organizuoja ugdymo procesą, kad vaikas galėtų pritaikyti turimas žinias ir gebėjimus bei naują informaciją susietą su patirtimi. Svarbu ne tik perduoti informaciją ir ją gauti, bet ir skatinti pačių besimokančiųjų supratimą bei aktyvumą, siekti ugdytinius susivokti pasaulyje, kuriame jie gyvena, suprasti įvykių esmę, kolektyviai spręsti problemas. Mokytojas palaiko ir remia vaikų iniciatyvas, parinkdamas jiems aktualų turinį ir veiklas, pritaikydamas tam tikras pedagogines strategijas, metodus, vadovaujasi pažangių metodikų praktikomis. Ugdymas(is) vyksta vidaus ir lauko aplinkose, išvykų už įstaigos ribų erdvėse. Žaidimas ir kita patirtinė veikla yra pagrindinės, viena kitą papildančios ugdymo(si) organizavimo formos. Vaikų žaidimas yra paties vaiko kuriama ir valdoma veikla, kuomet sutelkiamos visos jau įgytos ir plėtojamos galios. Patirtinis ugdymas(sis) – tai ugdymo strategija, kai mokomasi per patirtį. Galimybė pačiam patirti įvairius procesus praplečia pažinimo lauką, įtvirtina gaunamas žinias, padeda įsiminti naujus dalykus. Žinių įgyjama tiek iš savo, tiek iš kito žmogaus patirties. Pagrindinis siekis – aktyvi, savarankiška, žingeidi, iniciatyvi asmenybė. Patirtinės veiklos yra vaiko ugdymasis darant, veikiant: pajaučiant, stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, modeliuojant, kuriant, komunikuojant, reflektuojant savo patirtis ir atradimus, kur svarbu ne rezultatas, o pažinimo procesas, atradimai.

3. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės. Įstaigos programa grindžiama požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

3.1. vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

3.2. vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

3.3. saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

3.4. lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, pašalinant ugdymosi kliūtis, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese;

3.5. lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms Įstaigoje ir už jos ribų;

3.6. pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

3.7. bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

3.8. kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai, gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai, puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

4. Vaikų poreikiai. Šiuolaikiniai vaikai yra žingeidūs, aktyvūs, gebantys ir įnoringi. Savo „žinojimą“ jie kuria veikdami, žaisdami, tyrinėdami, tardamiesi, klausdami, bandydami, bendraudami su kitais vaikais bei suaugusiais. Ikimokyklinuko gyvenime daug žaidimo, įdomios veiklos, įvykių ir nuotykių, kurių iniciatoriumi bei lyderiu gali būti kiekvienas vaikas. Ugdytiniai nori jaustis psichologiškai saugūs, priimti, jų nuomonė ir idėjos išklausančios ir gerbiamos. Siekiant patenkinti Įstaigą lankančių vaikų poreikius, teikiame visapusišką vaikų ugdymą, atsižvelgiant į vaikų amžių, raidos dėsningumus, prigimtines vaiko galias, individualią patirtį ir gebėjimus. Vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo turinys pritaikomas teikiant logopedo ir psichologo pagalbą. Įstaigoje ugdomi skirtingos asmeninės patirties, socialinės padėties, įvairių unikalių poreikių vaikai nuo 3 iki 6 metų. Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą:

4.1. žaidimo poreikis – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė;

4.2. saugumo poreikis – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu;

4.3. draugysčių poreikis – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

4.4. komunikavimo poreikis – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūrinio ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonės ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

4.5. kūrybinės saviraiškos – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių; unikalūs kiekvieno vaiko poreikiai, tarp jų ir specialieji ugdymosi poreikiai;

4.6. pažinimo džiaugsmo poreikis – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis, vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

4.7. Programa taip pat sukuria prielaidas atliepti ir tenkinti unikalius kiekvieno vaiko poreikius, tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius.

5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Vienas iš kertinių pedagogų ir įstaigos vadovų tikslų, atsakingai ir profesionaliai ugdyti ugdytinius, atliepiant vaiko šeimos poreikius. Tėvų poreikiai išgryninami bendraujant ir bendradarbiaujant (tiesiogiai, bendrų renginių ar projektų metu, atliekant apklausas). Pagrindiniai tėvų poreikiai yra:

5.1. vaiko pažanga – tėvai tikisi, kad ugdydamiesi vaikai įgis reikiamus gebėjimus ugdytis; to siekti padės pedagogai, pagalbos vaikui specialistai;

5.2. sveikatą stiprinantis ugdymas – tėvai tikisi, kad vaikas maitinsis sveikatai palankiu maistu, pakankamai laiko leis lauke, stiprins imunitetą, fizinę ir emocinę sveikatą aktyvių veiklų metu;

5.3. emocinio intelekto ugdymas ir saugi aplinka – tėvams svarbu, kad vaikas jaustųsi saugus, gerbiamas, matomas, girdimas, tinkamai globojamas, sulauktų paramos ir pagalbos, kai reikia, jaustųsi priimtas, lygiavertis, turėtų draugų;

5.4. nuolatinis informavimas ir bendravimas – tėvai tikisi nuolatinės, jų poreikius atitinkančios informacijos, kaip vaikui sekasi (kasdieniai gyvenimo įgūdžiai, pažanga, emocinė sveikata ir kt.);

5.5. žaidimo poreikio užtikrinimas – tėvai tikisi, kad vaikas turės pakankamai laiko ir erdvės žaisti, žaidimo partnerių bei galimybę komunikuoti per bendrus žaidimus;

5.6. įstaigos infrastruktūros, ugdymo(si) aplinkų kūrimas ir gerinimas – tėvams svarbu, kad vaikas ugdytųsi aktualioje, dėmesį patraukiančioje, skatinančioje veikti ir tyrinėti, vaikų iniciatyvoms atviroje, estetiškai patrauklioje, fizinę ir emocinę sveikatą stiprinančioje ugdymo(si) aplinkoje;

5.7. įtraukiojo ugdymo modelio efektyvus užtikrinimas, tinkamų sąlygų specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) vaikams sukūrimas, kvalifikaciją atitinkantys darbuotojai. SUP ugdytinių tėvai tikisi, kad mokytojai, specialistai teiks kvalifikuotą pagalbą, kartu aptars vaiko poreikius ugdymo(si) galimybes bei procesus, kad vaikas nepatirtų dalyvavimo ir ugdymo(si) kliūčių. Įstaiga ir šeima (globėjai) bendradarbiauja užtikrinant ugdymo(si) eigą, tęstinumą ir dermę, kuria susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai, įstaigos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

6. Regiono ypatumai ir įstaigos savitumas. Įstaiga įsikūrusi šiaurinėje miesto dalyje. Šalia yra pėsčiųjų takai, Klaipėdos universiteto STEAM centras, Kar kar parkas. Įstaiga siekia sukurti savitą, ugdančią aplinką. Ugdymas organizuojamas vaikams nuo 3 iki 6 metų amžiaus. Įstaigoje sudarytos sąlygos vaikų saviraiškai plėtoti. Vaikai mokosi per asmeninę patirtį laisvai, kūrybingai, žaismingai ir prasmingai, atsižvelgiant į aplinkos bei kultūrinį kontekstą. Ugdomoji veikla lauke supažindina vaikus su gamta, juos supančiu pasauliu, leidžia atsiskleisti jų kūrybiškumui ir savitumui. Integruojamas socialinis-emocinis ugdymas, kaip vienas svarbiausių ugdymo pagrindų. Daug dėmesio skiriama bendradarbiavimui su tėvais. Įstaigoje puoselėjamos bendruomenės tradicijos ir kultūriniai renginiai: organizuojamos sveikatingumo dienos, skatinamos aplinkos švarinimo, gyvūnijos ir gamtos globos akcijos. Atsižvelgiant į lankančių vaikų interesus ir poreikius, tėvams pageidaujant, pietų poilsio metu sudaromos sąlygos ramiai žaidybinei veiklai.

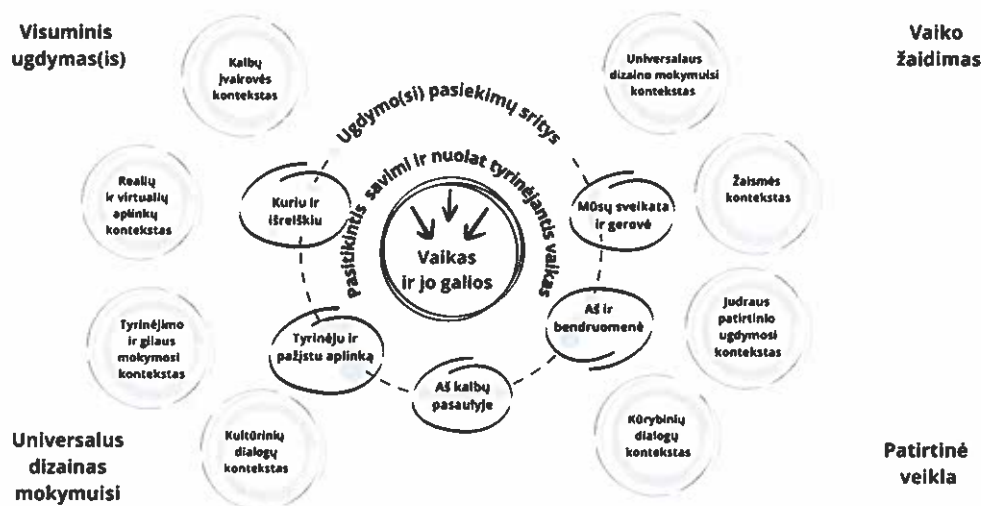
7. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas įgyvendinti programą. Įstaigoje dirba kvalifikuoti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai, meninio ugdymo mokytojai (muzikos), švietimo pagalbos specialistai: logopedas, psichologas. Vaikams pagalbą teikia mokinio padėjėjas. Mokytojai nuolat tobulina kvalifikaciją, kuria ir įgyvendina projektus, dalyvauja ilgalaikėse kvalifikacijos tobulinimo programose. Įstaigoje vyrauja kolegialus bendradarbiavimas.

8. Programa parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugšėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų gairių patvirtinimo“ bei teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais ikimokyklinio ugdymo(si) veiklą.

9. Programoje integruojami STEAM ir etninės kultūros elementai. STEAM ugdymas paremtas natūraliu vaiko domėjimusi, kaip „veikia“ jį supantis pasaulis, polinkiu kurti daiktus ir tikrinti, kaip jie veikia. Šiuolaikinių ugdymo priemonių pagalba, vaikai įgyja technologinius, inžinerinius, matematinius, gamtamokslinius gebėjimus. Etninės kultūros ugdymo tikslas – sudaryti

sąlygas kiekvienam vaikui pažinti etninės kultūros savitumą ir gyvybingumą, ugdyti tautinį tapatumą ir savivertę, pasitikėjimą laiko patikrintų tradicijų galiomis, bendruomeniškumą, suvokti save kaip tautos kultūros kūrybingą tęsėją, vertinti ir gerbti Lietuvos tautinių bendrijų etnines tradicijas, pasaulio kultūrų įvairovę.

10. Programa remiasi įstaigos pedagogų sukurtu konceptualiu programos modeliu, atliepiančiu lanksčią, visapusišką ugdymo(si) aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo individualius poreikius, galias ir gebėjimus (1 pav.). Kiekviena vaiko raidą skatinanti visuminio ugdymo(si) sritis stiprina tam tikras vaiko galias, kurios būtinos siekiant visapusiško asmenybės vystymosi, per konkrečius vaiko pasiekimus.

1 pav. Konceptualus programos modelis

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

11. Programa parengta vadovaujantis šiais ikimokyklinio ugdymo principais:

11.1. vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

11.2. reflekttyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvaisto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

11.3. konceptualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškose, į veiklą įtraukiančiose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimosios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

11.4. įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis. Plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

11.5. žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

11.6. vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiančioms vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimančioms sprendimus;

11.7. šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu

besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų;

11.8. integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

11.9. sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

11.10. ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalakis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

11.11. lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

12. Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

13. Ikimokyklinio ugdymo uždaviniai:

13.1. siekti, kad kiekvienas vaikas plėtotų kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save;

13.2. kurti ugdymosi kontekstus, kurie skatintų dialoginį vaikų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų sąveiką;

13.3. sudaryti galimybes kiekvienam vaikui pasirinkti ugdymo(si) priemones pagal savo galias ir poreikius;

13.4. bendradarbiaujant su šeima ir bendraamžiais plėtoti vaikų emocinę, socialinę ir kultūrinę patirtį;

13.5. teikti vaikams motyvuojantį, įtraukiantį, auginantį grįžtamąjį ryšį aptariant veiklos procesą, bei skatinti kiekvienam įsivertinti savo patirtį ir rezultatus;

13.6. taikyti universalaus dizaino mokymuisi prieigą, kaip visų vaikų ugdymo(si) sėkmės prielaidą.

14. Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymo(si) procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią vaiko galių ūgtį: kasdienio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir savikontrolė; savivoka ir savigarba; santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais; aplinkos pažinimas; matematinis mąstymas; skaitmeninis sumanumas; kalbų supratimas; kalbinė raiška; estetiškas suvokimas; meninė raiška; kūrybiškumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; gebėjimas žaisti; mokėjimas mokytis.

IV SKYRIUS

UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS, APLINKOS

15. Ugdymo(si) turinys išdėstytas pagal penkias visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“, kuriose pateikti turinio aspektai, vaiko ugdymosi pasiekimų sritys su vertybinėmis nuostatomis ir esminiais gebėjimais. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems

vaikams, esant nustatytam poreikiui, ugdymo turinys formuojamas pritaikant ikimokyklinio ugdymo programą. Ugdymo(si) turinyje išskiriami du amžiaus laikotarpiai: nuo 3 metų ir 4–6 metų. Ugdymo(si) turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą įstaigoje: žaidžiant, bendraujant, jam valgant, ilsintis ar dalyvaujant mokytojų organizuotoje veikloje.

16. Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“:

16.1. Ugdymo turinys 3 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai. Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinį saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 2, 3.	Mokosi valgyti savarankiškai, naudotis stalo įrankiais ir pasirinkti, su koku stalo įrankiu valgyti skirtingą maistą; mokosi suprasti grupės dienos tvarkę, stebėti ir patikrinti, kas šią dieną jau įvyko, kas dar įvyks; susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdosi kūno priežiūros įgūdžius, mokytojo padedami, prausia veidą, rankas, nusišluosto ir pan.; mokosi laikytis tvarkos, tvarko žaislus, padedami suaugusiųjų padeda žaislus į vietą; mokosi saugiai žaisti, atsargiai elgtis su buities daiktais.
Fizinis aktyvumas. Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tiksliai skirtingu ritmu eina ten, kur nori, vaikščiodamas apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25–30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį. Lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu laikydamasis suaugusiojo rankos ar turėklų. Atsispirdamas abiem kojomis pašoka nuo žemės, nušoka nuo laiptelio, peršoka liniją, spiria kamuolį. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 3, 4.	Vartosi, ropoja, sėdasi, prisitraukia, atsistoja, siekia daiktų. Tobulina judesius eidami ką nors stumdydami, ridendami. Mokosi eiti sumažinto ploto paviršiumi, įveikti kliūtis, lipti į kalniuką. Nuo greito ėjimo pereina prie bėgimo; valdo rankos judesius, žaidžia pirštukų žaidimus, ploja, ką nors rinkdami, spaudydami. Lanksto ranką per riešą, pratinasi pasukti riešą, apversti plaštaką delnu žemyn, į viršų, mostelėti plaštaka, tiksliau atlieka judesius, savarankiškai valgydamas, ko nors vienas ant kito dėliodamas, užsuka, atsuka, įrankius naudoja.

16.2. Ugdymo turinys 4–6 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai. Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinis saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas, esant galimybei pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. Valgo savarankiškai, tvarkingai. Taisyklingai plaunasi rankas. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, nusirengia ar apsirengia drabužius. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje: padeda į vietą, saugo, sutvarko. Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitiniiais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 2, 3.	Aiškinasi, klauso skaitomų tekstų, komentarų apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti naudinga; tyrinėja sveiko maisto piramidę; dėlioja dienos meniu iš kortelių su sveiko maisto produktais; dėlioja mąstymo žemėlapius (sveika – nesveika), aiškina, kuris maistas palankus sveikatai, o kuris – ne, argumentuoja. Su mokytoju eina į parduotuvę, renka, perka maisto produktus užkandžiams pagaminti. Žaidžia „kavinę“, „restoraną“, kuria patiekalų receptus, sudaro meniu, imituoja maisto gaminimo procesus. Ištraukia į sveikų užkandžių gamybą: mokosi suprasti ir kurti receptus; plauna, sveria, uosto, dalina, pjausto, maišo, skanauja, pavadina; gėrasi estetinei įspūdžiu; mokosi elgesio taisyklių prie stalo, padengti kasdienį ir šventinį stalą. Žaidžiant maitina lėles, servituoja stalą, kuria lankymosi viešojoje vietoje siužetus; klausosi skaitomų tekstų apie tai, kodėl svarbu branginti ir tausoti maistą, sužino, kad žmonės jaučia maisto stygių, tyrinėja, kiek darbo reikia, kad maisto produktai atsirastų ant stalo, dėlioja šį kelią iš paveikslėlių, jį piešia; dėlioja dienos, ypatingų įvykių ritmą paveikslėliais. Ryte paveikslėliais pažymi, ką ketina veikti, vakare reflektuoja, ar pavyko tai įgyvendinti. Tyrinėja savo nuotaikos ir energijos kaitą per dieną. Susikuria ritualus prieš einant miegoti, ilsėtis; laikosi asmens higienos, motyvuoti suaugusiojo pavyzdžio, dainelės, eilėraščio, pasakojimo, sužino apie bakterijas, virusus, jų sukeltas ligas. Supranta, kodėl svarbu plauti rankas prieš valgį, pažaidus,

		susitepus, pasinaudojus tualetu. Pamąsto apie aprangą, kas tvarkinga – netvarkinga, patinka – nepatinka, kuria aprangos modelius (piešiant, rengiant lėles, patiems persirenginėjant); žiūrinėja tvarkingos, patogios, estetiškos aplinkos nuotraukas, diskutuoja apie grupės aplinką, kas tvarkinga – netvarkinga, patogų – nepatogų, saugu – nesaugu, gražu – negražu. Įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieško sprendimų, ženklina daiktų laikymo vietas, kuria saugaus daiktų naudojimo taisykles. Pastebi ir tvarko ne vietoje padėtus daiktus, mato numestą šiukšlę, mokosi šiukšles rūšiuoti; mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis bendrauti yra saugu, į kuriuos galima kreiptis pagalbos, kaip elgtis, jei nepažįstamas žmogus kalbina, kviečia pasivaikščioti ar pasivažinėti, siūlo saldumynų, siekia liesti. Aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami ir kokie ne, mokosi saugoti asmeninę erdvę. Mokosi pasakyti „ne“ netinkamam prisilietimui, pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki; sužino apie daiktus, kurie yra pavojingi sveikatai ir saugumui, kas atsitinka, kai su jais žaidžiama. Aiškinasi apie pavojus virtuvėje, vonioje, svetainėje. Mokosi saugiai elgtis žaisdami kieme, lauke, laikytis saugaus elgesio taisyklių. Kalbasi apie saugų elgesį, aiškinasi, kaip elgtis, į ką kreiptis pagalbos nutikus nelaimei. Mokosi elgtis aplinkoje su gyvūnais; saugiai elgtis miške, šalia vandens.
Fizinis aktyvumas. Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina,	Ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta	Juda spontaniškai, atlieka veiksmus su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis, žaidžia imitacinius bei judriuosius žaidimus, šliaužia, ropoja, eina, bėga, šuoliuoja; išbando savo kūno judėjimo galimybes; lavina pagrindines

bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 3, 4.	fizines ypatybes (vikrumą, lankstumą, pusiausvyrą, koordinaciją, jėgą); mokosi keisti pradines kūno padėtis, išlaikyti kūną statinėje būsenoje; judėti (ne)persikeldami erdvėje; žaisdami komandinius žaidimus, mokosi laikytis taisyklių, laimėti ir pralaimėti, derinti judesius, judėjimo būdus, girdi ir regi signalus; išbando įvairius ėjimo ir bėgimo būdus; lavina rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją dėliodami, konstruodami, verdami, piešdami ir kt.

16.3. Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai:

16.3.1. Ugdymo(si) srities „Mūsų sveikata ir gerovė“ pedagogo vaidmuo yra labai svarbus, siekiant skatinti vaikų sveikatą ir gerovę. Pedagogas veikia kaip pavyzdys vaikams, pats tyrinėdamas judesius, valgydamas sveiką maistą ir rūpindamasis aplinka, taip motyvuodamas vaikus sekti jo pavyzdžiu. Jis sukuria lanksčią ir visiems prieinamą ugdymo(si) aplinką, kurioje vaikai, nepriklausomai nuo jų amžiaus, socialinių, kultūrinių ar sveikatos skirtumų, gali žaisti, patirti ir ugdytis. Ugdymosi srities „Mūsų sveikata ir gerovė“ kontekstai: žaismės, judraus patirtinio ugdymosi. Palaikomas kasdieninių veiklų žaismingumas, kuriamos netikėtos, įtraukiančios veiklos sudominančios vaikus į žaislingus tyrinėjimus. Jaučiamas judraus patirtinio ugdymo kontekstas.

16.3.2. Mokytojo taikomos strategijos skatina vaikų žaislingumą, socialinį bendravimą, kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas bei stiprinant sveikatai palankius įgūdžius. Mokymosi per judesį strategija – tai ugdymo(si) būdas, kuris padeda visiems vaikams įsitraukti į žaislingą, judrą ir kognityvinių įgūdžių ugdymo(si) kupiną patirtį bei kasdieninio mokymosi kontekstą.

16.3.3. Taikome šiuos ugdymo(si) būdus: imitaciniai, kūrybiniai žaidimai, knygelių vartymas, diskusijos, reflektavimas, išvykos, judrūs žaidimai su taisyklėmis, estafetės, rytinės mankštos, kvėpavimo, atsipalaidavimo pratimai.

17. Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“:

17.1. Ugdymo turinys 3 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Emocijų suvokimas ir raiška. Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais	Pradedama atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs). Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	Savo poreikius, pomėgius parodo veido mimika, garsais, gestais, galvos linktelėjimu. Sutikimą ar (ne) sutikimą išreiškia papurtydami galvą į šonus („ne“), pirmaisiais žodžiais; mokosi emocijas atpažinti ir įvardyti, nuotaikoms žymėti naudoja emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“; stengiasi suprasti savo ir kito vaiko poreikius, empatiškai atliepia, reaguoja į ženklus. Įgyja patirties,

būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	p. 4, 5.	žaidimo metu, veikia savarankiškai, įgyvendina sumanymus, inicijuoja bendrus žaidimus ir patirtines veiklas, savo idėjas siekia įgyvendinti kartu su kitais vaikais; palaipsniui išmoksta įtraukti į žaidimą daugiau žaidėjų, empatiškai atliepia kitų vaikų poreikius, emocijas, idėjas, atskleidžia išmokus santykių kūrimo, santykių problemų sprendimo, sugyvenimo gebėjimus.
Savireguliacija ir savikontrolė. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsijaudinęs geba nusiraminti.	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 5, 6.	Pajaučia savo augimą, savo stiprybes, per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose, supranta save kaip unikalų asmenį; mokosi tinkamai elgtis, pritaiko tuos būdus, kuriuos patyrė, suprato ir perėmė iš suaugusiojo, atsižvelgia į kito prašymus.
Savivoka ir savigarba. Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita	Kūno ribas pajaučia suaugusiojo glaudžiami, žaidinami, kutenami, kykuojami, rengiami bei kalbinami; tyrinėja kūną ir jo dalis per judrias veiklas, pajaučia, patiria, ką kūno dalis daro, kaip juda, stebi save veidrodyje, savo atvaizdą mato vandens paviršiuje, ant blizgių daiktų paviršių, žaisdami šešėlių žaidimus; savo augimą pajaučia per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose, matuojasi išaugtus drabužius ar batus, naudoja ūgio matuoklius, žiūrinėja anksčiau darytas savo nuotraukas. pajaučia juos supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus, jei jie yra akivaizdūs, atkreipia į juos dėmesį,

	kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 6, 7.	jei mokytojo yra įvardijami, pakomentuojami. Natūraliai jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais. Supratimą apie šeimą ir vaikų grupę plečia kartu su mokytoju ir tėvais; aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į organizuojamas veiklas su tautosakos, tautodailės, etnomuzikos motyvais, dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse; pajaučia laiko tėkmę sąsajoje su savo veikla ir gyvenimo ritmu. Supranta laiko tėkmę (eksperimentuoja su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis, 1, 5, 10 minučių smėlio laikrodžiais, paros trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dėliodami veiklos per dieną paveikslėlius).
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais. Esminis gebėjimas. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradeda suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojama bendrai. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 7, 8.	Mokosi būti ir veikti šalia kitų įsitraukdami į bendrus žaidimus ir veiklas; stengiasi suprasti, ką jaučia, ko nori kitas, bando atliepti kito jausmus ar norus; tyrinėja aš – ne aš ribas; aiškinasi mano – tavo santykį, ko nors turėjimą (ką turiu aš – ką turi tu); skiria žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus; natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę; grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir vaikais; supratimas apie šeimą ir grupę plečiasi kuriant šeimos ir grupės medį, dalyvaujant šeimos dienose, žaidžiant pasiūlytus žaidimus, žiūrįnant nuotraukas.

17.2. Ugdymo turinys 4–6 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)

Emocijų suvokimas ir raiška. Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradedą kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 4, 5.	Įsitraukia į žaidimus, veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti: noriu – nenoriu, mėgstu – nemėgstu, įdomu – neįdomu, paskatina atpažinti, tyrinėti, įvardyti ir skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ar kt.); žaisdami vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdami, parodo savo poreikius, pomėgius, interesus; aiškinasi, diskutuoja, atpažįsta, įvardija savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis. Pradedą valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus būdus padedančius nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas; mokosi valdyti pokyčių situacijoje kilusias neigiamas emocijas, sutelkti pastangas tinkamam poelgiui, kad pasijustų gerai (mokosi įžvelgti gerąją pokyčių pusę, susitarti, prisiderinti).
Savireguliacija ir savikontrolė. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Taiko įvairius nusiramino, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems; geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio, jas ignoruoja; ieško taikių išeikių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą, savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 5, 6.	Mokosi naujų dalykų, imasi naujų sumanymų ir lyderystės. Žaidžia, įsitraukia į tyrinėjimui skirtas veiklas; įžvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą ir įgytus gebėjimus, asmenines savybes, stiprybes, sau priimtinausius mokymosi būdus, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais; daro klaidas, jas taiso plėtodami atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius; tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, piešia, samprotauja, kaip atrodys užaugę; stebi, tyrinėja bei išbando dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus; žaisdami išbando naujas veiklas, įsitraukia į ištvermės, tikslumo, kliūčių įveikimo reikalingas veiklas, laikydamiesi taisyklių ir tvarkos; ugdosi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę, išbando dėmesio sutelkimo, nukreipimo ir perkėlimo, impulsų ar netinkamo

		elgesio slopinimo, aktyvinamosios kontrolės būdus, ugdosi veiklos planavimo ir laiko valdymo gebėjimus; kelia asmeninius ar veiklos tikslus, jų siekia, susidūrę su kliūtimis, keičia veikimo ar elgesio būdus, stengiasi jas įveikti, kreipiasi pagalbos ir ją priima; mokosi stabelėti ir apmąstyti savo veiklą ar elgesį, kad pasirinktų tinkamiausius būdus; aiškinasi, koks elgesys yra tinkamas ar netinkamas, kas yra teisinga ar neteisinga ir kodėl, klausinėja apie reikalavimus savo elgesiui namuose ir ugdymo įstaigoje, stengiasi elgtis tinkamai; užmezga ir palaiko asmeninius ryšius su kitais žmonėmis, tyrinėja savo ir kitų panašumus bei skirtumus, pratinasi pagalvoti apie kitus ir jų poreikius, yra geranoriški, draugiški, mokosi bendrauti, bendradarbiauti, sugyventi.
Savivoka ir savigarba. Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Vis geriau suvokia savo norus, jausmus, savybes, gebėjimus, bendruomenę, šeimą, Tėvynę. Ima suvokti save, kaip galintį daryti įtaką kitam (pralinksminėti, padėti ir kt.) ir atsakingai pasirinkti (ką veikti, kaip elgtis, aktyviai dalyvauti priimant su jo gyvenimu ir veikla susijusius sprendimus ar kt.). Juokiasi iš savo klaidų ar mažų nelaimių, jeigu jos nesukėlė rimtų pasekmių. Save apibūdina, nusakydamas fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai, grupei, gali pasakyti savo tautybę. Save ir savo gebėjimus vertina teigiamai. Stebi ir atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus (pasakytus žodžius, kvietimą žaisti kartu ir kt.). <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	Tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas eksperimentuodami, kurdami modelius; mokosi pajusti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą, reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą; aiškina ką suprato, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali; įžvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą ir naujai įgytus gebėjimus, savo asmenines savybes, stiprybes, sau priimtinausius mokymosi būdus, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais; plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius darydami klaidas ir jas taisydami; tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, samprotauja, kaip atrodys užaugęs, ko norėtų išmokti, kuo norėtų tapti ateityje; atranda ir išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo ir

	p. 6, 7.	ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo būdus gyvai ir nuotoliu; šalies ir pasaulio žmonių išvaizdos, aprangos, kalbų, maisto, būstų, darbų, kelionių, tradicinių menų, švenčių panašumus ir įvairovę vaikai pažįsta per įvairias medijas; aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus; tyrinėja ir atranda, kas sieja jų aplinkos žmonių bendruomenių narius; domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūriniuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose; pažįsta ir išreiškia pagarbą savo šalies simboliams, tyrinėja šalies žemėlapi, konstruoja mėgstamų vietų modelius, iš pasakojimų pažįsta iškilias asmenybes; dalyvauja prasmingose veiklose, kurios siejamos su aplinkos saugojimu, tvarkymu; išreiškia supratimą, kad žmonės patiria skurdą, jiems reikalinga pagalba; įsitraukia į organizuojamas labdaros akcijas, prisideda prie labdaros iniciatyvų.
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais. Esminis gebėjimas. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, draugauja bent su vienu vaiku,	Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei kitų nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradeda tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos	Inicijuoja bendrus žaidimus, veiklas, siūlo idėjas, veiksmus, siužetą, susikuria taisykles padeda, paremia vienas kitą, tariasi; išbando bendraujant įvairius emocinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus, aiškinasi, koks draugas yra geras ir koks yra blogas; piešiant, matuojant, lyginant, kalbant, žaidžiant, kartu veikiant tyrinėja, kuo panašus ir kuo skiriasi nuo kitų; komunikuoja, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką; žaisdami, veikdami, mokosi išklausyti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius, juos priimti;

supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmo akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei. <u>Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 7, 8.	mokosi įžvelgti nesutarimo esmę, išgirsti kito nuomonę ir ieškoti išeičių, priimtinu kiekvienam; mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti; įsitraukia į inicijuotas veiklas, priima bendrus sprendimus, siūlo idėjas, jaučiasi aktyviais grupės dalyviais; siekia bendro tikslo, lyderiauja paeiliui, apsversto idėjas, ieško kompromisų; tyrinėja, aiškinasi, patiria gyvenimą čia ir dabar, plėtoja supratimą apie laiko tėkmės pokyčius; atpažįsta tautosakos paveldą žmonių sukurtą praeityje, sužino keletą Tėvynės istorijai svarbių įvykių ir žymių veikėjų; aiškinasi, tyrinėja, diskutuoja, apie praeitį, dabartį, ateitį; atranda ir tyrinėja dominančias istorines vietas esančias aplinkui; aiškinasi ir išbando pagarbios, tolerantiškos sąveikos su kitų socialinių, tautinių ir kultūrinių bendruomenių žmonėmis būdus; pilietinį tapatumą ugdo, laikydamiesi vertybių, pareigų ir teisių, kurias turi konkrečios valstybės pilietis; dalyvauja pažintinėse išvykose, virtualiuose tyrinėjimuose, reiškia idėjas; dalyvauja veiklose, kurios siejamos su aplinkos saugojimu ir tvarkymu; kuria savo asmeninę gyvenimo ir augimo istoriją.

17.3. Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai:

17.3.1. Ugdymo(si) srityje „Aš ir bendruomenė“ pedagogas siekia skatinti vaikų savivoką, savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją, bendravimą su bendraamžiais ir suaugusiais. Siūlo veiklas, padedančias pažinti ir suprasti save bei savo vietą tarp kitų. Pedagogas empatiškai reaguoja į kitų poreikius, palaiko emocinius ryšius su vaiku ir kuria prasmingas sąveikas, leidžiančias vaikams mokytis vieniems iš kitų ir atrasti savo vietą bendruomenėje. Mokytojo taikomos strategijos įtraukia vaikus į žaidimus, inicijuoja bei priima vaikų siūlomų veiklų idėjas, padeda jas plėtoti.

17.3.2. Judrus patirtinis ugdymasis, kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės kontekstai ir virtualių bei realių aplinkų sąveikos įtraukia vaikus į ugdymosi procesą. Kuriami kontekstai skatina veiklų žaislingumą, tyrinėjimą, bendradarbiavimą. Vaikai mokosi vieni iš kitų pažinti ir veikti žmonių įvairovėje. Vaikai mini: „Šypsėnos“, „Tolerancijos“, „Pyragų“ ir „Skirtingų kojinių“ dienas, dalyvauja socialinėse iniciatyvose („Savaitė be patyčių“, „Solidarumo bėgimas“, „Atmintis gyva, nes liudija“). Ekskursijų ir išvykų metu (Vasario 16-tos minėjimas „Geltona, žalia, raudona“) praturtina patirtį, įgyja naujų žinių ir susipažįsta su gamtine, socialine ir kultūrine aplinka. Žaidžia

kūrybinius ir judriuosius žaidimus (vaidmenų, naratyvinius, pačių inicijuojamus ir kt.). Vaikai gali laisvai pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas ir laiką, taip pat bendradarbiauti arba veikti individualiai. Tokia aplinka skatina vaikų kūrybiškumą ir socialinį bendravimą.

18. Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“:

18.1. Ugdymo turinys 3 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kalbų supratimas. Vertybinė nuostata. Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakodamas keletą žodžių Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 14-16.	Ugdosi kalbos suvokimo gebėjimus; atkreipia dėmesį į kalbėjimą, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną; ugdosi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį, klausos aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtą ir kitomis kalbomis; klausosi mokytojo įvairiose komunikacinėse situacijose, mokosi išklausyti, kalbėti paeiliui; reaguoja į suaugusiojo kalbą gestais, mimika, veiksmiais, žodžiais; supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus, prašymus, skaitomus nesudėtingus tekstus; simboline forma išreiškia mintį, ugdosi vaizdinės informacijos suvokimą, kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius, varto knygeles, rodo į paveikslėlius, tyrinėja; mato įvairių kultūrų ženklus, simbolius, girdi įvairias kalbas, varto įvairiomis kalbomis parašytas knygeles, klausos garso (dainelių, eilėraščių, pasakojimų) įvairiomis kalbomis.
Kalbinė raiška. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo	2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. Domisi laidomis, animaciniais	Mėgdžioja, čiauška, bando reaguoti ir kartoti suaugusiųjų tariamus garsus, dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose; domisi aplinka ir bando įvardyti šalia esančių objektų pavadinimus, veiksmus ir būsenas; klausosi tekstų, eilėraščių, pasakų skaitymo, istorijų pasakojimų, sieja tai su vaizdine informacija; kartoja girdėtus trumpus

patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešia, palikdamas ženklus. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 16,17.	kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, norus, poreikius, išgyvenimus, pasakoja ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes, taiko pagrindines gramatikos taisykles; aktyviai bendrauja verksmu, gestais, mimika, išreiškia savo emocijas ir socialinio kontakto poreikį, seka akimis asmenį, kuriam adresuota jų kalba; pasitelkia žodinę ir nežodinę raišką bendraudami ir komunikuodami su suaugusiaisiais ir bendraamžiais; koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi. Mokosi įsitraukti į pokalbius kalbinami suaugusiojo, atsakydami į klausimus, išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius; plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodami suaugusiuosius: brauko, keverzoja, piešia, palieka ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje.

18.2. Ugdymo turinys 4–6 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kalbų supratimas. Vertybinė nuostata. Domisi žodiniiais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš	Plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdosi trumpalaikę, ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę; klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų tekstų apie aplinką, įvykius, reiškinius; mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus; ugdosi žodinės kalbos supratimą dalyvaudami grupinėse veiklose, žaidimuose; gilina kalbos supratimą klausydamiesi įvairaus stiliaus tekstų, netiesiogiai perduodamų žinučių, sieja skaitomą tekstą su vaizdine informacija ir numanomu kontekstu. Stengiasi suprasti pajuokavimų, dviprasmybių, frazeologizmų, vaizdingos kalbos, perkeltinės žodžių prasmes. Susipažįsta su kalbų pasaulio

	viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Domisi įvairiais rašytiniais tektais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 14-16.	įvairove, supranta kalbą kaip simbolių, žyminčių daiktus, reiškinius, veiksmus ir kt. prasmę; atpažįsta gestus, mimikas, į jas reaguoja žodine arba nežodine raiška, demonstruoja augantį kritinį mąstymą apie tai, ką mato ir girdi. Įsitraukia į alternatyviąją komunikaciją, naudojasi gestais reikšdami emocijas, poreikius, bendradarbiaudami; domisi ženklais, simboliais, rašytiniais ženklais, suaugusiojo skaitomu tekstu; kopijuoja ženklus pagal pavyzdį ar iš atminties; plečia vaizdinės informacijos ir rašytinių simbolių suvokimą; pradeda suprasti perkeltines prasmes; supranta knygos ar kito informacijos šaltinio dalių pavadinimus, suvokia skirtingų žanrų leidinių skirtumus; imituoja skaitymą, domisi abėcėlės raidėmis, pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide, supranta, kad garsas siejamas su raide, raidės turi savo pavadinimą bei specifinę grafinę raišką; susipažįsta su kitais rašytinės raiškos būdais, pavyzdžiui, Brailio raštu; ugdosi kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi atpažinti skirtingas kalbas, suprasti kita kalba kalbančiųjų intencijas, žaisdami vaidmenų, naratyvinius, stalo ir žodžių žaidimus. Žaidimų metu naudoja neverbalinę kalbą, mimikas, gestus, aplinkos objektus; įsitraukia į autentiškus kalbinius žaidimus (mįsles, juokavimus, skaičiuotes, greitakalbes ir kt.).
Kalbinė raiška. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo	Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai	Kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuoja su garsais ir žodžiais, kuria naujadarus, žaisdami kalba ir kuria savo kalbas; vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius, taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų, atpažįsta garsus žodyje, skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių;

patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius. <u>Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 16,17.	plečia žodyną, susijusį su kasdieniu gyvenimu, artimiausia aplinka, gamta, technika, objektų savybėmis, būsenomis; pradeda vartoti sudėtingesnės sandaros žodžius ir retesnes gramatines struktūras; aktyviau kalba, ieško būdų, kaip aiškiau išreikšti mintį, vartoja įvairias kalbos dalis, kalba taisyklingais vientisiniais ir sudėtiniais sakiniais, formuluoja klausiamuosius sakinius, kuria naujus žodžius pagal įsisavintas žodžių darybos taisykles; kalba sau, kitiems, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia, nurodo laikydamiesi kalbinio etiketo normų; mokosi kelti klausimus, bando vartoti naujas sąvokas, vaizdingus žodžius, argumentuoti, plėtoti diskusijas, reflektuoti savo patirtį; žaisdami siužetinius vaidmenų žaidimus, įsitraukia į dialogą, polilogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras, mokosi spręsti nesutarimus ir problemas laikydamiesi priimtinių bendravimo taisyklių; ugdosi bendravimo gebėjimus skaitinėdami knygas, diskutuodami apie atliktą veiklą, patirtą nuotykį, žiūrėtą filmą, girdėtą pasaką; pasakoja istorijas apie tai, ką norėtų patirti ir veikti; bendrauja natūraliai, prisitaiko prie bendravimo situacijos, aktyviai komunikuoja, pakartoja, performuluoja, paaiškina tai, ko nori, tikisi; bando juokauti, kalba „ateivių“ kalbomis, „užsienio“ kalbomis; bando susikalbėti su kitakalbiais vaikais ar suaugusiais; įsitraukia į veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti, kuria savo ženklus ir simbolius, puošia ir apipavidalina užrašytas raides, ženklus; piešiniais, rašinėjimais, raidėmis pavaizduoja savo patirtį, išgyvenimus, norus, rašo žinutes, laiškėlius tėvams, vaikams, mokytojams;

		rašo atskiras raides, savo vardą, paprastus žodelius; iliustruoja pasakas, pasakojimus, filmukus, iliustracijose parašydami nukopijuotas raides, žodžius; supranta rašymo tikslus, tyrinėja ir supranta, kad skirtingos kalbos turi skirtingas raides.

18.3. Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai:

18.3.1. Pedagogas ugdymo(si) srityje „Aš kalbų pasaulyje“ – yra kalbinio komunikavimo pavyzdys vaikams, vartoja turtingą vaikų amžiui pritaikytą kalbą. Pedagogas parenka veiklas, atsižvelgdamas į skirtingą vaikų kalbinę patirtį, palaiko ir skatina mažiau bendraujančių vaikų kalbinę raišką, užtikrina, kad kalbų įvairovė praturtintų visą vaikų grupę, kiekvieną situaciją kryptingai panaudoja vaikų kalbos ugdymui.

18.3.2. Modeliuojant ir taikant kontekstus, vaikai ugdo(si) kalbinės raiškos ir kalbų supratimo sritis. Kultūrinių dialogų kontekstas (įvairiose erdvėse vaikai girdi įvairią muziką, randa priemonių ir turi galimybę kurti savo muzikinių garsų pasaulį), moko vaikus žaidimų, ratelių, patarlių, dainų, mįslių, skaičiuočių, priežodžių, greitakalbių, padavimų, sakmių. Kūrybinių dialogų kontekstas (aplinkose esančios įvairios medžiagos, priemonės (veidrodžiai, muzikos instrumentai, teatro atributika, skaitmeninė įranga), reiškiniai (šviesos instaliacijos, šešėliai), įranga (šviesos stalai), sutelkia vaikus diskusijoms. Kalbų įvairovės kontekstas (naudojamos nežodinė ir žodinė komunikacija skatinančios priemonės: veido išraiškos, emocijų paveikslėliai; gestai ir jų simboliai; kūno kalba; žinutė, laiškas, informacija, idėja, dialogas garsu/ais, piešiniu/iais, nuotraukomis, muzikos kūriniais/iais, šokiu; atskirais žodžiais, žodiniais monologais, dialogais), skatina vaikų žodinį kūrybiškumą.

18.3.3. Pedagogas kuria vaikų amžių, raidą ir gebėjimus atitinkančią ir tikslingai auginančią kalbinę aplinką, kuria ir palaiko palankias aplinkos sąlygas, rasti ir plėtoti skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, teigiamoms nuostatoms, susijusioms su kalbų ir jos formų įvairove. Vidaus aplinkoje įrengtose bibliotekėlėse, skaitymo kampeliuose, ramybės erdvėse, yra įprastų ir įgarsintų knygų, garso ir vaizdo įrašų, kurių vaikai gali klausyti, vartyti ir žiūrėti. Lauko aplinkose yra skatinamas patirtinis mokymasis, kuriamos žodinė ir nežodinė raiška skatinančios galimybės: girdėti ir imituoti gamtos garsus (pvz.: vėjo, lietaus, paukščių, žingsnių, besivarstančių durų ar pan.), pavadinti ir apibūdinti aplinkos objektus, pažinti grafinius ženklus (pvz.: užrašus) ir vaizdinę informaciją (pvz. kelio ženklus), taip pat kasdienėmis komunikacinėmis situacijomis, kylančiomis vidaus ir lauko aplinkose.

18.3.4. Pedagogas taiko žaidimų pedagogiką, paskatina, palaiko ir pats kuria kasdienį žaislingumą per fizines aplinkas, veikimo būdus, humorą, kalbėjimą, mąstymą, menines patirtis, vizualinės ir sensorinės priemonės. Palaikomas dialogas, improvizacijos, interpretacijos, kūrimas ir perkūrimas, perdarymas. Mokytojas jautriai pastebi žaismę vaikų veikime, ją atliepia, pratęsia, praturtina ir užkrečia kitus vaikus. Taip pat sukuria sąlygas, kuriose visi vaikai, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, yra kviečiami dalyvauti, žaisti, atrasti, mokytis, išgyventi sėkmes ir nesėkmes, mylėti ir jaustis mylimais. Refleksijos padeda vaikams parodyti savo mokymąsi mokytojui ir / arba kitiems vaikams, papasakojant apie žaidimą, pademonstruojant savo kūrinį, atradimą ar atliktą darbą, atsakant į užduodamus klausimus apie veiklas, kuriose dalyvavo. Taikant šias strategijas ir metodus, sukuriant palankias aplinkas, vaikai gali efektyviai ugdyti(s) kalbinius gebėjimus, lavinti(s) kritinį mąstymą bei kūrybiškumą.

19. Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“:

19.1. Ugdymo turinys 3 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)

Tyrinėjimas. Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatais rodo kitiems <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 24, 25.	Noriai įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas; atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pasukti, pastumti.
Problemų sprendimas. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminis gebėjimas. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsversto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taisto, tobulina sprendimą <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 25, 26.	Pradedama nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti (pavyzdžiui, įjungus jungiklį, žaislas pradeda judėti); spėja, kuriame inde telpa daugiau vandens, o spėjimą patikrina vandenį perpildami iš vieno indo į kitą; savo pastebėjimus išreiškia parodydami daiktus, kurie suaugusiojo apibūdinami šiomis su matavimu susijusiomis sąvokomis: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“; žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas.
Matematinis mąstymas. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir	Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas,	Žaisdami ir tyrinėdami patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra); atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį; natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų („matomi“ skaičiai); daiktų ilgį (plotį, aukštį) palygina daiktus sugretindami; daiktų mases

judėjimo kryptį.	sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio). <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 11, 12.	palygina daiktus kilnodami; palaipsniui išmoksta vis tiksliau apibūdinti savo ir objektų padėtį bei vietą kitų objektų ir žmonių atžvilgiu.
Skaitmeninis sumanumas. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz. robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas Pradedą laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 11, 12.	Domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.); žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles).
Mokėjimas mokytis. Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 27, 28.	Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jautimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą; tyrinėja įvairius daiktus juos griebdami, liesdami, mesdami, kišdami į burną, kramtydami, domisi judančiais, garsus skleidžiančiais, ryškių spalvų daiktais; noriai įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas; džiaugiasi drauge su mokytoju ir kitais vaikais atradami vis daugiau būdų daiktų atitinkamiems dydžiams palyginti.

Aplinkos pažinimas. Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija). Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 9, 10.	Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jutimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą; tyrinėja - griebdamas, liesdamas, mesdamas, kišdamas į burną, kramtydamas, domisi judančiais, garsus skleidžiančiais, ryškių spalvų daiktais; rūšiuoja daiktus pagal formą, spalvą, dydį; pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios).

19.2. Ugdymo turinys 4–6 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Tyrinėjimas. Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką	Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar	Bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję: tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų (pvz. kamuoliai skiriasi dydžiu, svoriu, spalva) ir nuo kitos rūšies daiktų (pvz. kamuoliai forma skiriasi nuo knygų); drauge su mokytoju aiškinasi, kaip daiktai keitėsi, kokie jie buvo seniau, kokie dabar, kaip tobulėjo, kaip žmogus juos pritaikė savo poreikiams; lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko

pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	būtų galima tyrinėti <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 24, 25.	pagaminti; supranta, kad tos pačios paskirties daiktas (pvz. stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo, plastiko; žaisdami atranda fizikinius reiškinius, tyrinėja tamprumo reiškinius; tyrinėjimo objektu tampa vanduo ir jo būviai; eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais, stebi ir tyrinėja dvimačių ir trimačių geometrinių objektų atvaizdus.
Problemų sprendimas. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminis gebėjimas. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvaisto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 25,26.	Mokytojo padedami, ieško daiktų panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas; ieško atsakymų į patiemis kylančius ir mokytojo keliamus klausimus; diskutuoja apie gyvūnų naudą, aiškinasi, ko reikia, kad gyvūnai gyventų, gerai jaustųsi; svarsto ir aiškina, kaip gyvūnai prisitaikę prie aplinkos, kokie žmogaus ir gyvūnų santykiai; mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį sprenddami problemas; nagrinėja problemines situacijas, sugalvoja ir paaiškina, kaip įvairiose situacijose galima palyginti dviejų trijų pažįstamų objektų.
Matematinis mąstymas. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks.	Atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą (lygus, šiurkštus, švelnus), formą (apvalus, kampotas, pailgas), kvapą; daiktų dydį tyrinėja, bandydami apimti delnais, apglėbti, gretindami su savo ūgiu; pastebi daiktų seką eidami į mokyklą, važiuodami: kelio ženklas, šviesoforas, perėja ir pan.; įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridėdant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus; skaičiuoja į priekį ir atgal (12-os ribose); naudodamiesi objektais, piešiniais, kurdami istorijas, pradeda suprasti,

	Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan.). Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 11,12.	ką reiškia skaičius sudėti ir atimti; palygina daiktų ilgį (plotį, aukštį) arba tūrį; atranda naujus dydžių palyginimo būdus: naudoja smulkesnius daiktus kaip matavimo priemonę didesniems daiktų dydžiams įvertinti; vartoja žodžius (ilgesnis – trumpesnis, aukštesnis – žemesnis, storesnis – plonesnis, toliausiai – arčiausiai, lengvesnis – sunkesnis, talpesnis – mažiau talpus); atpažįsta dvimates figūras (skritulį, kvadratą, stačiakampį, trikampį), trimates figūras (kubą, rutulį); pasirinktu būdu (gestais, kalba ar piešiniais, vadovaudamiesi instrukcijomis) duoda nurodymus apie objekto judėjimo kryptį (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietą (viduje, išorėje ir kt.) arba seka kitų atitinkamus nurodymus.
Skaitmeninis sumanumas. Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programas, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones (fotografavimo, piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu.	Mokytojų padedami naudojami jų amžių atitinkančiomis prasmingomis, ugdymą(si) papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu (vaizdo įrašais, žaidimais, garsinėmis knygelėmis, ugdomosiomis programėlėmis ir kt.); mokytojo paskatintas atranda nesudėtingo skaitmeninio turinio kūrimo galimybes (piešimas, fotografavimas, garso ir vaizdo įrašas); mokytojų padedami, naudojami išmaniaisiais įrenginiais, realiu laiku jungdamiesi prie nuotolinių įrenginių (pvz. prie paukščio lizdo

	Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz. nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 11,12.	stebėjimo kameros ar kt.) ir informacinių svetainių (pvz. susirasti gyvūnų, augalų vaizdus, išbandyti ir kt.); mokytojo padedami ir prižiūrimi, įgyja virtualaus bendravimo įgūdžius elektroninėse mokymuisi tinkamose aplinkose (tikslingai bendrauja tarpusavyje, su kitų mokyklų vaikais ir pan.); sūžino skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisykles, mokosi jas taikyti. įvardija kasdinių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus-taisykles; žaisdami atlieka vieni kitų sakomus nurodymus, komandas; žaisdami, konstruodami, bando sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka skaitmeniniai objektai (robotukai, valdikliai ir pan.); nurodo, kuo skiriasi rezultatai, kai komandas atlieka žmogus ir robotas; susipažįsta su žaidybinėmis programavimo aplinkomis programuodami paprasčiausias animacijas, žaidimus, dėliodami komandų blokų sekas ir jas vykdydami.
Mokėjimas mokytis. Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmolti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatą, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmolti. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų</u>	Tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas, vartydami enciklopedijas vaikams, žiūrėdami informacinius filmukus, atlikdami eksperimentus, kurdami modelius, kurie nematoma padaro matomą; mokosi naujų dalykų, drąsiai imasi naujų sumanymų ir lyderystės (vadovauti žaidimui); darydami klaidas, jas taiso, įveikia iššūkius; vaikai samprotauja, ko norėtų išmolti netolimoje ateityje; kelia paprastus asmeninius ar veiklos tikslus ir jų siekia, susidūrę su kliūtimis, keičia veikimo ar elgesio būdus, atkakliai stengiasi jas įveikti, kreipiasi pagalbos ir ją priima;

	<u>ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 27,28.	aiškinasi, tyrinėja, diskutuoja, kas gali papasakoti apie praeitį, dabartį, ateitį; atranda informacijos šaltinių (statiniai, senoviniai ir „ateities“ daiktai, praeityje darytos nuotraukos, iliustruotos knygos, filmai, skaitmeniniai informacijos šaltiniai); matydami, kaip suaugusieji ir kiti vaikai naudoja įvairius įrankius, ir stebėdami, patys juos išbando, daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose; išbando užrašytas veiksmų sekas, jei nepavyko pasiekti norimą rezultatą, pakoreguoja veiksmų seką ir bando iš naujo; generuoja idėjas, kuria – žaidžia, imituoja, improvizuoja, komponuoja, aranžuoja, modeliuoja, pritaiko, interpretuoja, reflektuoja; atlieka tai, ką pats sukuria, ir tai, ką išmoksta iš kitų.
Aplinkos pažinimas. Vertybinių nuostatų. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. Išvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Dalinsi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Išvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir	Daiktus rūšiuoja, skirsto: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą; bando suprasti, kaip veikia, kaip tarpusavyje susiję; daiktus pažįsta juos stebėdamas, sugretindamas, palygindamas, grupuodamas, rikiuodamas nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodamas, konstruodamas; veikdamas, mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdomi kantrybę, savikontrolę; lavina gebėjimą koncentruoti žvilgsnį, rankų ir akių koordinaciją veikdamas; tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų ir nuo kitos rūšies daiktų; apžiūrinėdamas, liesdamas, uosdamas, atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą, formą, kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą; gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos, pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje; tyrinėja dydį, bandydamas apimti delnais, apglėbti, gretindamas su

	nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreikšdamas jį veikloje ir kūryboje. <u>Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 9, 10.	savo ūgiu; domisi, kaip yra kuriami daiktai, ir pradeda suvokti, kad sukurtų daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga; aiškinasi, kaip daiktai keitėsi, kaip žmogus juos pritaikė savo poreikiams; lygina praeities ir dabarties daiktus; mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai, mikroskopas, svarstyklės), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką; naudojami išmaniaisiais daiktais (žaislais, robotukais, išmaniaisiais rašikliais, telefonais, išmaniosiomis grindimis ir kt.), ieško atsakymų į nuolat keliamus klausimus; tyrinėja gamtos objektus ir reiškinius, supranta, kad gyvybė turi poreikių; stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos ir kt.); mokosi rūpintis gamta ir aplinka, prisiimti atsakomybę; stebi gyvūnus savo aplinkoje, svetimų kraštų gyvūnus atpažįsta paveikslėlių knygoje, animaciniuose filmuose; diskutuoja, aiškinasi, ko reikia, kad gyvūnai gyventų, gerai jaustųsi; seka paros, metų ciklą; supranta, kad atliekos gali būti pavojingos gyvajai gamtai, prisideda prie Žemės išteklių tausojimo, tvarumo.

19.3. Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai:

19.3.1. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos. Mokytojas pastebi vaikų interesus, poreikius, palaiko juos, plėtoja vaikus dominančias veiklas, užduoda atvirus klausimus, kartu mokosi, ieško atsakymų bei palaiko grįžtamąjį ryšį. Mokytojų kuriami tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstai skatina vaikus atrasti ir suprasti aplinkos objektus, reiškinius, jų ryšius. Kontekstai žadina prigimtinių vaikų smalsumą, įtraukia juos į aplinkos tyrinėjimą bei įvairių pažinimo ir mokymosi būdų atradimą. Kuriami kontekstai kupini žaismės, kelia vaikams iššūkius, skatina kelti klausimus ir ieškoti atsakymų į juos.

19.3.2. Įstaigoje yra sukurtos vidaus aplinkos, kuriose gausu pažinimo knygų, enciklopedijų, tyrinėjimo (didinimo stiklai, stebėjimo indai ir pan.), skaičiavimo, matavimo ir kitų priemonių. Grupių aplinkos aprūpintos įvairiomis konstravimo priemonėmis (kaladėlėmis, konstruktoriais), geometrinėmis figūromis. Pedagogai parenka aktualias, vaikų amžių atitinkančias skaitmeninių technologijų priemones – išmaniuosius žaislus, programuojamus robotukus, skaitmeninius žaidimus ir pan. Vaikams organizuojamos STEAM, eksperimentavimo, bandymų

veiklos. Vaikai stebi aplinką įvairiais metų laikais, stebi bei fiksuoja orus. Grupėse ir lauko aplinkoje vaikai su mokytojais sodina augalus, juos prižiūri. Įstaigoje įrengtos lauko erdvės: lauko pavėsinės (turtingos gamtine medžiaga tyrinėjimui), vabalų viešbutis, inkilai, daržas, natūrali pieva bei medžiai aplinkos pažinimui. Tai skatina vaikus patirti ir suprasti aplinką visais pojūčiais. Tyrinėjimo bei pažinimo ugdymui organizuojamos išvykos į botanikos sodą.

19.3.3. Ugdymo(si) būdai: stebėjimai, tyrinėjimai, bandymai, eksperimentai, pokalbiai, diskusijos, informacinių technologijų naudojimas, STEAM bei įgytos patirties reflektavimas.

20. Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“:

20.1. Ugdymo turinys 3 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kūrybiškumas. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais	Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atradamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 23, 24.	Juda natūraliai, džiaugsmingai, judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros; judesio kalba išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.
Estetinis suvokimas. Vertybinė nuostata. Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 23, 24.	Stebi, tyrinėja ir reaguoja į aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius jų dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; per ugdymo(si) aplinkos stebėjimą ir tyrinėjimą (analizuojant, lyginant, kategorizuojant) ima suprasti aplinkos daiktų ir objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus, ant jų krintančią šviesą, šešėlius ir kt.; reflektuoja apie savo grupės, lauko aplinką (kas tvarkinga – netvarkinga, patogų – nepatogų, gražu – negražu).
Meninė raiška. Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal	<i>Daile</i> Žaidžia su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis. Tyrinėja skirtingas faktūras, išgautus vaizdus. Kuria	<i>Daile</i> Stebi ir tyrinėja aplinkos objektus, reiškinius, patraukiančius dėmesį savo vizualinėmis savybėmis (analizuoja, kategorizuoja, lygina);

savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. Kūrybinį rezultatą palydi emocija, sava kalba. Pradedą rinktis raiškos priemones ir medžiagas. <i>Muzika</i> Tyrinėja, eksperimentuoja ir interpretuoja (aplinkos garsai ir daiktai, balsas muzikos instrumentai, muzikiniai kūriniai). Groja lengvai įvaldomais melodiniais ir mušamaisiais instrumentais. Išlaiko dėmesį klausydamasis muzikos ar pavienių garsų. <i>Šokis</i> Tyrinėja ir atranda naujus judesius, jų derinimo būdus įvairiose erdvėse. Bandydamas koordinuotai judėti atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka, improvizuoja ir individualiai, grupėje. Jungia kelis judesius į vieną seką. <i>Teatras</i> Išbando balso, kūno, mimikos raiškas ir priemones. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 18-23.	ima suprasti aplinkos daiktų ir objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus, ant jų krintančią šviesą, šešėlius ir kt.; spontaniškai tyrinėja vizualinės raiškos priemones, tekstūrą, savo kūrybą (liečia, judina, brauko, spaudo, teploja, pirštukais, bando apibūdinti žodžiais); pradedą suprasti rankos judesių ir piešimo priemones paliekamo pėdsako ryšį. <i>Muzika</i> Žaisdami muzikinius žaidimus, girdėdami ir dainuodami nesudėtingas daineles, atkartodami folkloro elementus, vaikai pratinasi ploti, trepsėti, siūbuoti, skanduoti ar dainuoti savarankiškai; taip susitelkia, įsitraukia į muziką, plečia savo muzikinį žodyną. <i>Šokis</i> Vaikai juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba jie išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį; judėdami palankioje erdvėje pradedą jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. <i>Teatras</i> Susipažįsta su teatrinės raiškos formų įvairove, išbando skirtingas teatrinės raiškos priemones; atkartodami mokytojo veiksmus, pasitelkdami pateiktas teatro raiškos priemones, spontaniškai kuria improvizacinius teatro elementus ar jų seką.
Gebėjimas žaisti. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.	Žaidžiant pradedą derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmis. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi	Išmoksta pasirinkti arba ir patys susikurti erdves savo žaidimams; žaidimo patirties neturintis vaikas pradedą žaisti mokytojui su juo inicijuojant paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukiant daugiau

Esminis gebėjimas. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	žaidimo vaidmens taisyklių. Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 26, 27.	žaidėjų ir pamažu perleidžiant žaidimo iniciatyvą patiems vaikams; erdvinė raida lavėja jiems spontaniškai žaidžiant su erdvine vizualinei raidai skirtomis priemonėmis ir medžiagomis.

20.2. Ugdymo turinys 4–6 metų vaikams:

Pasiekimų sritis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kūrybiškumas. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais	Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai. Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas p. 23, 24.	Patinka kurti savo žaidimus ir juos žaisti su grupės draugais ir mokytojais; savarankiškai žaisdami ir kurdami vis naujus žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia pomėgius ir stiprybes; šokdami vaikai tyrinėja, fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui; patiria džiaugsmą kurdami įvairias dvimates ir trimates figūras, objektus ir kompozicijas iš įvairaus dydžio įprastų ir netikėtų priemonių bei medžiagų; drauge su suaugusiaisiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.).
Estetinis suvokimas. Vertybinė nuostata. Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinius ir kultūrinius aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų	Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raida. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už	Stebi, analizuoja įvairius estetiškos aplinkos pavyzdžius (nuotraukas, paveikslėlius ir kt.); savo kūriniais ar lavindami kasdienius gyvenimo įgūdžius, padedant mokytojui kuria estetišką ugdymo(si) aplinką ar jos detales (įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieško sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, malonia akiai); įsitraukia į gilesnius tyrinėjimus ir apmąstymus, geriau suprasdami muzikos, šokio, teatro ir vizualaus meno estetikos ypatumus ir

kūryba.	mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą. <u>Išmokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 23, 24.	vertingumą; išryškėja vaikų teikiama pirmenybė tam tikroms meninės raiškos sritimis ir formoms.
Meninė raiška. Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	<i>Dailė</i> Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis. Tikslingai renkasi priemones. Individualiai ir grupėje kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Turi išankstinę kūrybinę sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti. Komentuoja, samprotuoja apie savo ir kitų meninius darbus, vartodami žinomas dailės sąvokas. <i>Muzika</i> Tyrinėja ir išbando garsų pasaulį balsu, instrumentais, aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais. Dainuoja (po vieną, poroje ar grupėje) sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono muzikos kūrinius. Kuria ir improvizuoja, nusako girdėto muzikinio kūrinio paskirtį ir kontekstą. Dalinasi įspūdžiais, užduoda klausimus apie matytus, girdėtus muzikinius	<i>Dailė</i> Tikslingai kuria - piešia grafinius ir spalvinius vaizdus; įsitraukdami į mokytojo inicijuojamas kūrybines veiklas išbando ir tyrinėja įvairias grafinės ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas; tyrinėja vizualaus pasaulio savybes lankydamiesi meno galerijose, parodose, muziejuose ir kt.; kurdami skirtingomis priemonėmis ir įrankiais, išbandydami įvairias technikas ir eksperimentuodami lavina grafinę ir spalvinę raišką (monotipija, lino raižinys, grotažas, koliažas); siekia savitai ir detalai išbaigti savo kūrybinius darbus, bando atkartoti ar sukurti sudėtingesnius erdvinis objektus; stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūrinių. <i>Muzika</i> Mėgdžiodami aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius, pradeda suprasti dainavimo ir kvėpavimo svarbą, skandavimą derina su judėjimu.

	reiškinius. <i>Šokis</i> Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas. Šoka sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius. Improvizuoja ir kuria šokio kompozicijas individualiai ar grupėje. Apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, nuotaiką, charakteringus judesius, temą. <i>Teatras</i> Tyrinėja personažo esmines savybes, emocijas, jausmus, juos perteikia charakteringais judesiais, mimikomis, balsu. Individualiai ir masuotėje kuria lėlių, šokio, dramos, miuziklo žanro etiudus. Improvizuoja pagal duotas ar savo sukurtas aplinkybes. Stebi spektaklius ir kitus teatro reiškinius, dalinasi patirtimi su kitais. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 18-23.	<i>Šokis</i> Padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria, susieja judesio elementus ir jų derinius; juda erdvėje mokytojo įvardintu būdu, mokosi koordinuoti ir valdyti savo kūną, išlaikyti pusiausvyrą ir improvizuoti; atpažįsta ir įvardija pagrindinius judėjimo būdus (šuoliukai, pritūpimai, sukiniai, paprasti žingsneliai); šokdami šokių kompozicijas atranda skirtingus mokymosi būdus (šokti vienam, šokti poroje, šokti ratelyje ir kt.), įsimena jų struktūros elementus. <i>Teatras</i> Atlikdami simbolinius vaidmenis, naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiems suaugusiems; pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius mokykloje ir už jos ribų stebėdami ir dalyvaudami teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt. Drauge su suaugusiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.).
Gebėjimas žaisti. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus.	Įgudę žaisti režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, pamažu pereina prie siužetinių vaidmenų žaidimų; prisiimdami apibendrintus vaidmenis, kuria jiems pažįstamas kasdienės socialines situacijas, siekdami tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas; žaidimai tampa testiniais, prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja

	Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Žaidžiant laikosi susikurtų žaidimo taisyklių. <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u> p. 26, 27.	vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus.

20.3. Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai:

20.3.1. Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“ apima šiuos aspektus: žaidimo raiška, muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška. Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybiškumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką. Meno pamokų, veiklų metu persipina kūrybinių dialogų, judraus patirtinio mokymosi, žaismės kontekstai. Kuriama vaizduotė žadinanti, improvizacinius gebėjimus lavinanti, estetinį ir meninį supratimą ugdanti aplinka. Sudaromos aplinkybės kurti individualiai ar grupėje. Pateikiama meninių priemonių paletė (muzikos instrumentai, dailės, šokio, teatro priemonės, teatro kostiumai, lėlės ir kt.), kad vaikas galėtų pasirinkti, kurti, perkurti. Aplinkas stengiamasi kurti ir pildyti taip, kad vaikai patirtų kūrybos džiaugsmą. Taip sudaromos sąlygos vaikui kurti itin natūralioje gamtinėje terpėje (išgirsti gamtos garsus, muzikuoti gamtos teikiamomis priemonėmis, kurti menines instaliacijas iš randamų gamtinių medžiagų, ir kt.).

20.3.2. Kūrybinės vaikų patirtys plečiasi lankantis spektakliuose, koncertuose, kūrybinėse edukacijose. Grupės, meno mokytojai – kaip kūrybiškumo skatintojai ir aplinkų kūrėjai, skatinantys vaikus įsitraukti, improvizuoti, išbandyti, patirti meno šakų teikiamą džiaugsmą. Mokytojai teikia kūrybines priemones laisvai ir struktūriškai vaikų kūrybai, stebi jų autentišką raišką, įsitraukia į procesus. Kuriančiam vaikui labai svarbus pozityvus, jautrus, interesą turintis mokytojo vertinimas, skatinimas. Ugdyme mokytojas ir personažas, ir žaidimo kūrėjas, ir žaidžiantis, kuriantis, improvizuojantis drauge. Taikomos improvizacijos, kūrybinio žaidimo ir eksperimento, vizualinės raiškos, judesio kompozicijos metodikos.

V SKYRIUS VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĖSTINUMAS

21. Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistemą įstaiga vykdo vadovaudamasi Ikimokyklinio ugdymo programos gairėse pateikta samprata:

21.1. vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas ir pasiekimų dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės:

21.1.1. geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;

21.1.2. kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;

21.1.3. nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveikų su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;

21.1.4. kryptingai tobulinti įstaigos programą, remiantis įstaigos vaikų pažangos stebėseną;

21.1.5. derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą;

22. Informacija apie vaikų pasiekimus kaupiama vaiko pasiekimų aplanke ir elektroninėje sistemoje „Mūsų darželis“, nurodant ugdymosi pasiekimų sritį ir pasiekimų žingsnį, kurį yra pasiekęs vaikas, vaiko pažangą, vaiko stiprybes ir tolesnio tobulėjimo žingsnius.

23. Apie vaikų ugdymosi pasiekimus sprendžiama iš vaikų kasdienės veiklos ir jos rezultatų.

24. Mokytojai nuolat teikia vaiką motyvuojantį, įtraukiantį, auginantį grįžtamąjį ryšį. Su vaikais pasidžiaugiama veikla, aptariamas veiklos procesas ir rezultatai, vaikai skatinami patys įsivertinti savo veiklos patirtis ir rezultatus. Vaikų pasiekimai ir pažanga numatytais laiko tarpais ir pagal poreikį aptariami su vaiko tėvais (globėjais).

25. Vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų.

26. Kurdama ar atnaujinama programa, įstaiga siekia jos dermės su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa:

26.1. vaikų ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina įstaigos programos ir Priešmokyklinio ugdymo programos svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos, išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si);

26.2. ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas.

SUDERINTA

Klaipėdos Tauralaukio progimnazijos
mokytojų tarybos 2025 m. gegužės 7 d. posėdžio
protokoliniu nutarimu
(protokolas Nr. V4-21)